Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 126. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 2-го ЛИПНЯ (JULY) 1955. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 126. VOL. LXI.

600,000 СТАЛЕВАРНИХ РОБІТНИКІВ ПОЧАЛИ СТРАЙК

„НЕМА КОНТРАКТУ, НЕМАЄ ПРАЦІ" — ЗАЯВЛЯЄ ПРОВІД СПІЛКИ СТАЛЕВАРНИХ РОБІТНИКІВ, АЛЕ ПЕРЕГОВОРИ ТРИВАЮТЬ ДАЛІ

Пітсбурґ. — В п'ятницю ранком у всіх фабриках сталевої індустрії почався страйк 600,000 сталеварних робітників, членів спілки Сталеварні Робітники Америки, КІО. Повідомлення про успішне закінчення переговорів, що появилися в пресі в четвер увечорі, виявилися передчасними. До порозуміння між проводом спілки і керівництвом великих сталевих компаній не дійшло. Все ж таки переговори тривають далі й обидві сторони впевнені, що їх пощастить довести до успішного кінця. Президент Спілки сталеварних робітників — Дейвид Дж. МекДоналд заявив, що коли нема підписаного контракту, то не може бути і праці і тому теж робітництво мусить почати страйк. Водночас МекДоналд впевнений і висловлює сподівання, що переговори дадуть бажаний вислід, значить, що сталева індустрія виступить таки із сприйнятливими для робітників пропозиціями. Керівництво сталевої індустрії заоферувало десять і пів процентову підвишку заробітної платні, але цю пропозицію провідники робітництва назвали „безсоромною" і вимагають далі двадцятьпроцентової підвишки такої, як її одержали автомобільні робітники у Форда і в Дженерал Моторс. За словами МекДоналда переговори довели до з'ясування багатьох спірних питань і тим приготовили ґрунт для досягнення порозуміння. За деякими повідомленнями, керівництво сталеварних компаній погоджується вже на підвишку заробітньої платні у висоті між 13 і пів і 14 центів. Робітнича сторона заступлена в переговорах президентом спілки МекДоналдом, генеральним дорадником Артуром Дж. Ґольдберґом та іншими, керівництво сталеварних компаній репрезентує Джан А. Стіфенс і його правний дорадник Гет Ларрі.

Гувер про збалансований бюджет і зменшення податків

Вашинґтон. — Комісія для Реорганізації Виконної Частини Уряду, яку очолював бувший президент Герберт Гувер, 30 червня закінчила свою працю. З цього приводу її голова Герберт Гувер відбув пресову конференцію, під час якої заявив, що, коли б уряд і Конґрес здійснили 350 пропозицій, які поставила його комісія, то можна б річно в федеральному бюджеті заощадити коло 18 більйонів долярів, що дозволило б на збалянсування бюджету і на поважне зменшення податків. 195 пропозицій могли б вирішити самі урядові аґенції, а 155 мав би вирішувати Конґрес. Гувер заявив, що запропоновані його комісією ощадності зовсім не послабили б сили оборони ЗДА, ані не пошкодили б жадній важливій ділянці життя країни. Гувер сказав, що він не знає, чи президент Айзенгавер прихильно віднесеться до пропозицій його комісії.

Конґрес признав на оборону 32 більйони долярів

Вашинґтон. — Палата Репрезентантів без дискусії прийняла законопроєкт про призначення на оборону країни 32,000,000,000 долярів. Після цього Сенат прийняв цю узгіднену вже суму, і законопроєкт вислано до президента до підпису. На армію мають видати 7,329,953,000, на фльоту — 9,118,179,556, а на летунство — 14,739,763,170 долярів. В загальному Конґрес прийняв оборонний бюджет на 350,000,000 долярів менше, як домагався президент Айзенгавер. Але Конґрес признав 46,000,000 долярів більше на видатки на морську піхоту, бо Конґрес не погодився на те, щоб ця частина збройних сил була зменшена на 22,000 вояків, як це проєктував президент. Конґрес домагається, щоб морська піхота зовсім не була зменшувана, та задержувала й надалі свій теперішній стан. Армія та фльота мають бути зменшені, а збільшене має бути число летунів та літаків.

Обвинувачують журналіста „Таймса" в підтримці комуністів

Вашинґтон. — Перед Сенатською Підкомісією Внутрішньої Безпеки зізнавав співробітник щоденника „Ню Йорк Таймс", Чарлз Ґруцнер, якого оскаржують у тому, що 1950 року вислав із Кореї до щоденника такі два повідомлення, які могли принести користь комуністам. Ця підкомісія веде переслухання про те, чи дійсно між американськими журналістами панують прокомуністичні впливи. Попереднього дня зізнавав кореспондент CBS Бурдет, який подав між комуністами Ґруцнера. Ґруцнер признався, що від 1937 до 1940 року належав до комуністичної партії, але пізніше виступив із неї, а в „Ню Йорк Таймсі" почав працювати аж в 1941 році. Ґруцнер казав, що висилав дописи з Кореї, але в них було те, на що погоджувалася військова команда. Інший журналіст Віктор Вайнґартен зізнавав, що від 1940 року він не належить до комуністичної партії, але відмовився відповідати, хто між співробітниками „Бруклинського Орла" належав до комуністичної партії.

В АМЕРИЦІ

● **Вашинґтонська поліція** в попередньому тижні видала 60 карних квитків членам закордонного дипломатичного корпусу. Але ця праця поліції була даремна, бо закордонних дипломатів не можна карати за порушення правил їзди.

● **Майже всі** бруклинські банки піднесли процентову стопу на 25 ц. від 100 $ і платять три відсотки від усіх ощадностей. Вслід за ними і деякі нюйоркські банки роблять те саме.

● **Президент Айзенгавер** підписав закон, згідно з яким сторожа при державному департаменті може мати пальну зброю для охорони безпеки визначних американських і закордонних дипломатів.

● **Сенатська комісія** на чолі з Естесом Кіфовером веде переслухання в справі мільйонера російського походження Івана Джерома (Єремеєва), якого обвинувачують у розбещуванні неповнолітних і накручуванні неморальних фільм. Джером має 62 роки і є автором деяких важливих винаходів. У зв'язку з цією справою Комісія має переслухати сім дівчат у віці від 11 до 17 років.

● **Президент Айзенгавер** запросив на сніданок 20-ох південно-американських дипломатів, з якими буде говорити про майбутню конференцію Великої Чвірки, що має відбутися у липні в Швайцарії.

● **Губернатори** Вермонту, Коннектикату і Ню Джерзі прибули до вишкільного військового табору Дром коло Вотертавну, Н. Й., щоб побачити, як живеться членам Крайової Ґвардії з їхніх стейтів, які тепер відбувають військові вправи як резервісти.

THE FOURTH OF JULY

1776 — 1955

„Ми, представники З'єдинених Держав Америки, зібрані на Генеральному Конґресі та апелюючи до Найвищого Судді світу щодо чесности наших замірів, в імені і з уповноваження доброго народу цих Колоній врочисто проголошуємо і заявляємо, що З'єдинені Колонії є, і на підставі права повинні бути ВІЛЬНИМИ І НЕЗАЛЕЖНИМИ ДЕРЖАВАМИ... (З Декларації Незалежности з 4-го липня 1776).

Найменовано урядовця для продажу надвишки фармерських продуктів

Вашинґтон. — Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон найменував Френка С. Деніелса з Бінґгемтону урядовцем, який має займатися продажем надвишки фармерських продуктів, що зберігаються в урядових складах. Його іменовано з наказу Конґресу, який гостро критикував Бенсона за те, що нічого не робиться в тому напрямі, щоб позбутися непотрібних запасів сільсько-господарських продуктів. Уряд досі видав більше як 7,500,000,000 долярів на допомогу фармерам. З того в урядових складах находяться сільсько-господарські продукти вартости 4,750,000,000 долярів, а решту видано на позички фармерам. Деніелс закличе до свого бюра продавців-специялістів, які мають зорганізувати продаж сільсько-господарських продуктів, що є власністю уряду.

Голодна червона Польща переговорює в справі канадійської пшениці

Оттава. — Польський комуністичний уряд переговорює з Канадою в справі закупу 10,000,000 бушлів канадійської пшениці. Готівки Польща не має і тому хоче затягнути на цей закуп позичку в канадійських банках, ґарантовану канадійським урядом. Нормально Польща ніколи не імпортувала з Канади збіжжя і це буде найбільший імпорт до Польщі від закінчення другої світової війни. Цей закуп підтверджує повідомлення про критичну харчову ситуацію в Польщі, як і взагалі поза залізною заслоною. Переговори в справі закупу канадійської пшениці для Польщі й Угорщини почали були початково Совєти, але закінчує їх вже тільки сам польський комуністичний уряд.

Гаммершилд боронить ролю Об'єднаних Націй

Об'єднані Нації. — Даґ Гаммершилд, генеральний секретар ОН, заявив, що не буде у світі такого тривкого миру, якщо Об'єднані Нації не займуть відповідного місця в закордонній політиці держав. Гаммершилд, відповідаючи на запити журналістів в палаці ОН, висловив радість з приводу скликання до Женеви конференції „на вершинах" і запевнив, що хоч та конференція скликана без активної участи ОН і без авспіцій ОН, проте Об'єднані Нації гратимуть там ролю до деякої міри „господаря". Сам він, Гаммершилд, не буде, мовляв, вмішуватись в політичні переговори у Женеві, але буде приявний під час тих переговорів. На запити журналістів, чи він може відіграти там ролю посередника, він дав вимінальну відповідь. Гаммершилд висловив переконання, що остання ювілейна сесія ОН в Сан Франсіско витворила корисну атмосферу і для Женевської конференції.

Після Москви Неру прибув до Беоґраду

На летовище, щоб зустрічати Неру, який приїхав літаком з Відня, прибув Тіто із своєю жінкою і почотом майже усіх міністрів свого уряду. Неру приїхав до Беоґраду із своєю дочкою і в короткій промові підкреслив, що він нетерпляче чекав тієї хвилини, щоб могти ревізитувати маршала Тіта, який минулого року відвідав його в Делі, і де вони обидва вперше видвигнули ідею „активної невтральности" і „мирної коекзистенції".

Беоґрад. — Індійський прем'єр Неру, що роз'їжджає по країнах східньої Европи буцімто для переговорів у справі „активної невтральности", прибув — після своїх відвідин у Москві, в Варшаві й у Відні — до Юґославії у відвідини до маршала Тіта. Прийняття, що його Неру зазнав у Беоґраді було ентузіястичне і дуже тепле, багато тепліше, як вітання Хрущова і Булґаніна в травні ц. р. і недавнє вітання прем'єра Бірми У Ну.

Англія змінює політику в справі Кипру

Лондон. — Англійський прем'єр Іден проголосив в палаті громад, що англійський уряд запросив Грецію і Туреччину на спільну з Англією конференцію про „політичні й військові проблеми, які заторкують східній середземноморський обшир, включно з Кипром". Ця дипломатична формула закриває факт, що запроєктована конференція фактично буде торкатися політичної ситуації на Кипрі та його правно - політичного стану. Кипр є від 1878 року англійською колонією, а ще недавно, за уряду В. Черчила, попередній міністер колоній Лайттлтон заявив був, що англійський уряд не дозволить нікому квестіонувати ненарушність британських територій, до яких належить також острів Кипр. Від того часу грецько - англійські відносини сильно загострились і погіршились, бо греки на Кипрі, які становлять три четвертини тамошнього пів-мільйонового населення, рішуче домагаються права самовизначення. Англія запросила на ту конференцію також Туреччину тому, що турки становлять національну меншину на Кипрі числом поверх 100,000 душ і протиставляться прилученню Кипру до Греції. В усякому разі сам факт скликання також конференції є доказом зміни дотеперішньої непримирної англійської політики в цій справі.

Прем'єр Бірми не любить чекати в передпокоях

Вашинґтон. — Прем'єр Бірми У Ну хотів скласти візиту секретареві рільництва Езрі Тефт Бенсонові. Він пішов до будинку департаменту рільництва разом із шефом протоколу Джаном Ф. Сіммонсом і амбасадором до Бірми Джеймсом Баррінґтоном. Ніхто не привітав їх при вході, як цього вимагають звичаї, — коли входить голова чужого уряду. Вони самі пішли до бюра, в якому урядував секретар Бенсон, там зголосилися в передпокою до візити і чекали, коли їх попросять. — Але ніхто не з'являвся, прем'єр Бірми підсміхнувся, а шеф протоколу був розлючений цим випадком. Вкінці всі три вийшли і всіли до елевейтора. Саме тоді ввійшов до почекальні асистент секретаря Бенсона, щоб попросити гостей, але вже було запізно. — Ця справа закінчилася мирно. Секретар Бенсон із дружиною відвідав прем'єра У Ну, де мусів чекати 15 мінут, бо його не було тоді в Блер Гавзі, де він замешкав. Ціла афера закінчилася взаємним сміхом і згодою.

ЗАХ. НІМЕЧЧИНА ПОГОДЖУЄТЬСЯ НА ПЕРЕГОВОРИ З СССР

Бонн. — Уряд Німецької Федеративної Республіки (Західньої Німеччини) відповів в принципі позитивно на совєтську ноту з 7 червня ц. р. щодо переговорів про нав'язання нормальних дипломатичних, господарських і культурних взаємин із Совєтами. Цю ноту передано 30 червня совєтській амбасаді в Парижі. У цій німецькій ноті не згадується нічого про подорож канцлера Аденауера до Москви, куди совєтський уряд запросив його приїхати для переговорів щодо нав'язання згаданих нормальних взаємин, але речник західньо-німецького уряду в Бонн зазначив, що промовчання цієї справи зовсім не означає відкинення запросин. Німецька нота пропонує, щоб переговори в справі нормалізації взаємин між Західньою Німеччиною і Совєтами попередити виміною думок дипломатичним шляхом, а саме між німецьким і совєтським амбасадорами в Парижі. Півофіційно пояснено, що поки Аденауер виїхав би до Москви, він хотів би знати, про що саме буде там мова, та хотів би виясненння деяких засадничих для Німеччини справ. До них належать такі справи: 1) чи Совєти зв'язують нав'язання дипломатичних взаємин з Західньою Німеччиною з послабленням взаємин Німеччини з Заходом, — що було б для Західньої Німеччини неcприйнятливою умовою, 2) так само було б неcприйнятливою умовою, коли б Совєти зажадали, щоб Західня Німеччина одночасно нав'язала дипломатичні взаємини з сателітною Східньою Німеччиною, або визнала її режим бодай посереднім шляхом, 3) чи Совєти схильні перед початком переговорів випустити на волю всіх німецьких цивільних і військових в'язнів та полонених, що — за німецьким підрахунком — мають перебувати в СССР числом понад 70,000 душ, 4) що Совєти розуміють під затісненням культурних взаємин, 5) чи Совєти схильні признати, що східньо-німецькі кордони ще остаточно не визначені і що це станеться щойно при підписуванні мирового договору між Німеччиною та її ворогами з другої світової війни. Спершу говорилося, що Аденауер рішуче не поїде до Москви перед Женевською зустріччю голів 4-х великодержав, що станеться 18 липня ц. р. Тепер західньо-німецькі урядові кола не говорять про ніяку здогадну дату подорожі Аденауера до Москви, зате кладуть натиск на вияснення засадничих питань, зв'язаних з отими безпосередніми західньо - німецько - совєтськими переговарами. Головною передумовою для Аденауера прийняти запросини до Москви є випущення на волю німців, що їх Совєти примусово притримують. Хоч совєтські чинники впевняють, що в СССР перебувають примусово тільки ті німці, що їх засуджено за воєнні злочини, проте німці твердять, що як невільницьких робітників уживається в СССР ще десятки тисяч воєнно-полонених та що тисячі цивільних німців вивезено до СССР після приходу червоних військ до Німеччини. Істотним політичним пунктом для Аденауера є ненарушність союзу Німецької Федеративної Республіки з Заходом та її перебування в НАТО й Аденауер хотів би мати ґарантію, що совєтські правителі не робитимуть натиску на нього в Москві, щоб виректися того союзу.

Америка озброїть західньо-німецьку армію

Бонн. — Американський уряд підписав договір з західньо - німецьким урядом, на підставі якого зобов'язується доставити легку і важку зброю та всяке інше устаткування, потрібне для нової німецької армії, вартістю коло одного більйона долярів. З свого боку Німецька Федеративна Республіка зобов'язалась боронити на випадок чужої аґресії північно-атлантійський обшир, згідно з оборонними плянами, сформульованими в НАТО. Західньо-німецька армія дістане від Америки танки, артилерію, літаки й іншу важку та легку зброю. Ці достави Америка робитиме на підставі Акту Взаємної Безпеки з 1954 року, що уповноважнює уряд давати допомогу військовими матеріялами і вирядом союзним і заприязненим державам. Тому, що американський уряд частину тієї зброї і виряду замовляє здебільша у фабриках на території даної держави, яка має ті речі діставати, то така допомога скріплює водночас народне господарство даної країни. Цей американсько - німецький договір підписали в Бонн американський амбасадор Конант і німецький міністер закордонних справ Брентано.

ВІСТІ З-ПОЗА ЗАЛІЗНОЇ ЗАСЛОНИ

(За совєтською пресою і радіо)

„РЕАБІЛІТАЦІЯ" ЧЕЧЕНСЬКОЇ МОВИ

„Казахстанська Правда" з 17 травня повідомляє, що в столиці Казахстану, Алма-Аті, почав виходити новий тижневик в чеченській мові. Це мало б означати, що московський уряд „реабілітує" чеченську мову і припиняє, бодай частинно, дальше переслідування чеченського народу. У 1939 році чеченців, що мешкали у північно-західній частині Кавказу, нараховувано до 500,000. За „масову коляборацію" з німцями, коли армії Гітлера зайняли цю частину Кавказу, чеченців у 1942 році переселено до Казахстану, де їх жорстоко русифіковано, забороняючи їм уживати власної мови. Про те, скільки чеченців згинуло під час переселення з рук енкаведистів і скільки їх вимерло на пустельних землях Казахстану, — совєтська газета не згадує.

ЗНАЙШЛИ ЛІТАК, ЗБИТИЙ 12 РОКІВ ТОМУ

В травні ц. р., повідомляє „Радянська Україна", — на березі невеличкої річки біля хутора Іванків, Васильківського району на Київщині, знайдено літак, глибоко зaритий в землю. На місці його загибелі проведено розкопини. З оповідань місцевих мешканців встановлено подробиці його загибелі. Отже, 7-го листопада 1943 року літак пілота С. Виноградова і стрільця-радиста Л. Кондратенка вилетів на чергове бойове завдання. Скинувши бомби на колони відступаючих німців, літак вертався на свою базу. Його наздогнали три ворожих винищувачів. Один ворожий винищувач був ушкоджений. Ворожі винищувачі розбили пропелер штурмовика, і він врізався в землю. Останки летунів перенесено у Васильків і поховано на центральній площі міста. З цього повідомлення „РУ" незрозуміло: Як міг пролежати незауваженим 12 років літак біля населеного пункту?

ГОСТРА НАГІНКА ПРОТИ О. ДОВЖЕНКА

У „Правді" появилася стаття В. Кетенова — офіційного представника партійної лінії — з гострою критикою українського кінорежисера О. Довженка. В. Кетенов накинувся на О. Довженка за його недавню статтю в „Літературній Газеті", в якій він писав про необхідність критично переглянути теперішнє трактування соціялістичного реалізму в совєтському мистецтві. У своїй статті, присвяченій оцінці Всесоюзної Виставки Мистецтва, О. Довженко критикував малярів, які уникають будь-якої оріґінальности. Він зазначає: „похід проти імпресіонізму, експресіонізму та всіх інших занепадницьких „ізмів" у мистецтві правильний.. Але не можна не признати, що всі ці течії мали свою вартість і вказували малярам шляхи до нових метод, до нових цілей". О. Довженко вважає, що на місце соціялістичного реалізму прийшов тепер у совєтському мистецтві „дух буденности і обивательщини", і що багато картин на виставці є тільки трафаретами — „фотографією, а не мистецтвом". „Правда" різко осуджує О. Довженка за його „єретичний виступ".

ЛИСТИ З ЦІЛИНИ

У московському видавництві вийшов друком альманах п.з. „Рік тридцять восьмий" (жовтневої революції), в якому зібрано листи, що їх пишуть своїм рідним і на підприємства, де вони раніше працювали, дівчата й хлопці, вивезені на працю до Казахстану. Поминаючи чисто пропаґандивну писанину на зразок, „дівчата, я дуже рада, що сюди приїхала, бо тільки тепер живу по-справжньому", — наводимо деякі характеристичні уривки з цих листів. І так, якийсь Андрій пише матері. „Мамо, прошу вас лише про одно, — пришліть мені шкарпетки..." Другий, непідписаний хлопець, нарікає в своєму листі на „порожній шлунок". Ще в одному листі якась дівчина просить: „Мамо, якщо можна пришліть сушених яблук, грушок, вишень, а якщо не маєте, то бодай компоту". В одному листі читаємо написане перестрашеним тоном: „... а листів не пишіть таких, як(наприклад, „швидко приїжджай або дістань документи, що ти хворий..." Ще в одному з листів читаємо: „З учерашнього дня періщить дощ, а хлопці орють, піднімають цілину". Про характер листів, писаних з „добровільної каторги", змушений був заявити і Хрущов на московському зібранні молоді 7-го січня: „Правда, листи бувають різні змістом, бувають окремі і плаксиві". А назагал, сказали б ми, — дуже пригадують ці листи, писані „остарбайтерами" з Німеччини, в яких вивезені гітлерівцями дівчата писали своїм матерям на Україну: „Нам живеться тут дуже добре, тільки, ох і тяжко ж!"...

В СВІТІ

● **В Італії** поглибилась криза уряду, бо десиґнований президентом на нового прем'єра проф. Сені, з лівого крила християнських демократів, дістав стільки взаємносуперечних побажань від чотирьох партій, які становили коаліційну більшість попереднього уряду Шельби, що не всилі ці побажання узгіднити. Найбільше спорів іде довкола аґрарної реформи і відношення до комуністів. Всі ті партії стоять за збереження тісного союзу з Заходом на плятформі НАТО.

● **Англія** теж радифікувала вже австрійський державний договір. При цій нагоді ліві соціялістичні члени парляменту „рекомендували" урядові взяти приклад з австрійського договору, як розв'язувати німецьку проблему, себто стали на „невтралістичну" плятформу, що її вимагає для Німеччини Совєтський Союз. Англійський уряд не відповів на ті зачіпки.

● **Китайський** комуністичний уряд дозволив виїхати до ЗДА американському громадянинові, Джуліюсові Томсонові, який перед війною був керівником філії Чейз Нешенел Банк в Шанґаї. Комуністи банк закрили, а урядовців виарештували. Томсон нічого не говорить про свої переживання в комуно - китайському раю.

● **Ранені летуни** з американського літака, що його збили совєтські МІҐ-и над Берінґовою протокою з високою похвалою висловлюються про пільота, ляйтенента Фішера з Питсбурґу і машиніста Тадеуша Мазяржа з Окленду в Каліфорнії, за холоднокровність і відваґу, з якою вони завернули літак з діючим тільки одним мотором та горіючим другим — назад, на сушу, і зробили вимушене приземлення. Мазярж був поцілений совєтською кулею в голову, а решта летунів легко поранені, коли машина розбилась об землю.

● **Англійська преса** відзначила в останню середу 100-річчя виграї затяжної боротьби проти надмірного опадаткування її урядом. Коли уряд зняв податок у висоті 1 пенні за кожне число, преса „відідхнула", і відразу народились два великі щоденники, „Лондон Дейлі Телеґраф" і „Единбурґ Скотсмен", а „Менчестер Ґардіен" почав появлятись, як щоденник. Всі ці часописи є тепер між першими в Англії.

● **Між Південною Кореєю** і Японією все ще дуже напружені взаємини, що виходить на шкоду протикомуністичному фронтові на Далекому Сході. У цій справі американський амбасадор в Японії, Аллісон, виїздив до Сеулу. Вернувшись до Токіо, Аллісон заявив, що говорив здебільша старенький Синґман Рі, а він мовчав. Корейці вимагають від японського уряду передусім принципового визнання самостійности Кореї, чого японці, які 1905 року окупували її і мали в своєму посіданні до 1945 року не зробили досі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СВЯТО НЕЗАЛЕЖНОСТИ

„Ми вважаємо ці істини за самонаявні, що всі люди створені рівними, що вони наділені їх Творцем певними невід'ємними правами, між якими є Життя, Вільність і змагання до Щастя; що для забезпечення цих прав установлено між людьми уряди, які виводять свою справедливу владу від тих, якими правлять; що коли будь-яка форма влади стає деструктивною для цих цілей, правом народу є змінити або повалити її і встановити новий уряд, кладучи його основи на таких принципах і організуючи його владу в такій формі, які видавалися б йому найбільш відповідними для здійснення його безпеки і щастя".

Це — цитата з безсмертної Деклярації Незалежности, якою батьки цієї країни в дні 4-го липня 1776-го року змінили курс історії і поклали основи під новий розвиток у світі, розділ якого має в заголовку два найбільші поняття: Воля і Незалежність.

Американський нарід рік-річно відзначає з найбільшою урочистістю роковини 4-го липня, як День Незалежности. Інша справа, що ці американські урочистості дещо відбігають від наших старокрайових, еміграційних і взагалі европейських понять. Роковини волі американці святкують насамперед волею і дозвіллям, але це ще тільки підкреслює урочистість цих святкувань, бо вона не є вимушена, „казьонна", як це буває при всіляких державних святкуваннях в европейських країнах. У День Незалежности вільно лопотять на вітрі американські прапори і вільно віддають їм найвищу пошану вільні люди. Вільно живуть і вільно святкують.

Від часу проголошення Деклярації Незалежности, роковини якого святкуємо, минуло 179 років. На протязі цього часу відбулося багато революцій і багато воєн, включно з двома світовими. Обличчя світу змінилося до непізнання. Але Деклярація Незалежности і встановлені та стверджені в ній принципи стоять непорушно, як гранітна скеля, і жадна історична буря, жадні історичні землетруси її не захитали. Це — найкращий доказ, що принципи цієї Декляpації найбільш правильні, найбільш суттєві, що вони є найбільшою правдою, не видуманою філософом при столі, але взятою з самого життя. На 170 років раніше з'ясували батьки цієї країни політичну істину спільнотного життя, поки їхні нащадки видерли природі таємницю космічної енергії. І саме цій істині завдячує ця країна не тільки свою незрівняну систему, але і свій високий добробут, свою могутність, свій розвиток і своє передове становище в світі.

Сьогодні — через 179 років після проголошення Декляpації Незалежности, — приходиться з деякою тривогою констатувати, що про стверджені в ній істини ми часом забуваємо в практичному поступуванні, в нашій щоденній політиці. Як бо інакше можна вияснити, наприклад, видвигнений і практикований принцип дивовижного „непередрішенства" у відношенні до, скажімо, України, — принцип, який нехтує Декляpацію Незалежности українського народу з 22-го січня 1918 і 1919 років? Чому Америка, яка так дорожить своєю Декляpацією Незалежности з-перед 179 років, відмовляється визнати подібні декляpації українського та інших народів і відповідно поступати? Наша Декляpація Незалежности та її принципи є ще й сьогодні найбільшого „калібру" артилерією у холодній війні проти комуно-московського рабовласництва. Чому ж ми тої зброї не використовуємо? Чому вагаємось признати іншим народам те, що є для нас самих найосновніше і найкраще?

Правда, Америка, базуючись на принципах, стверджених 4-го липня, признає всім народам право на самовизначення. Але це право, базоване на дивовижному принципі „непередрішенства", може мати вартість і глузд тільки до російського народу, який встановив собі большевицьку систему. Для українців та інших народів, Декляpацію Незалежности яких Москва заперечила насильством та розбоєм, таке „ствердження принципу" про право на самовизначення після повалення большевизму могло б уважатись радше глумом над цим правом, використаним тими народами в національній революції 1917-21 років і опісля потоптаним Москвою.

Роковини Декляpації Незалежности дають добру нагоду звернути увагу на ці справи. Бо принципи мають вартість тільки тоді, коли їх переводиться в життя повністю і при всіх коньюнктурах. Інакше вони стануть пустими фразами. Тому то в роковини Декляpації Незалежности ми повинні знову ствердити нашу вірність її принципам і доказати цю вірність нашими ділами.

ПОЧАТОК МАСОВОГО ПЕРЕСЕЛЕННЯ

Закон про переселення втікачів, так званий „Закон Допомоги Втікачам — РРА — 1953", дає змогу переселити до З'єдинених Держав Америки 209,000 осіб. Як відомо, діяння цього закону натрапляло спершу на труднощі. Щойно публічна інтерпеляція в цій справі з відомою „аферою Корсі" пожвавила справу переселення. Згідно з інформаціями державного департаменту і адміністратора закону РРА — 1953, вже видано понад 35,000 віз на основі нового закону, а понад 130,000 осіб чекає на полагодження справи їх переселення. За цими повідомленнями, консуляти видають пересічно по 1,000 віз тижнево. Значить, якщо далі справи йтимуть у цьому темпі, до кінця 1955 року буде видано понад 30,000 віз. Рахунок вже вищий, але коли взяти до уваги, що закон діє до кінця 1956 року, а всіх віз може бути видано понад двісті тисяч — тоді в цьому темпі не можна буде вичерпати всіх віз, даних новим законом.

Та все ж таки пожвавлення переселенчої діяльности дуже відрадне явище, і воно мусіло вплинути також на саму технічну процедуру. Подібно, як і при попередньому масовому переселенні скитальців, виявилась потреба більшого морського транспорту. Досі прибуло — згідно з урядовим звідомлення - коло 25,000 осіб на основі нового закону, і всіх їх перевезено літаками або приватними кораблями. Тепер міжнародна переселенча організація „ІСЕМ" (Міждержавний Комітет для Европейської Еміграції) дістала корабель „Дженерал Ленгфіт", що може забирати по 1,000 осіб. Цей корабель повинен до кінця року відбути десять поїздок, отож перевезе понад 10,000 осіб. До того ж діятимуть і приватні транспортові засоби, включно з літаками.

Про пожвавлення переселенчої акції вказують і самі факти з праці нашої української допомогово-переселенчої організації — ЗУАДКомітету. В останніх місяцях прибуло заходами ЗУАДК коло ста нових імігрантів-українців. Корабель „Дженерал Ленгфіт", який прибуде до Нюйоркського порту 12 липня, привезе понад 20 родин (50 осіб) нових аплікантів ЗУАДКомітету.

Перша поїздка корабля „Дженерал Ленгфіт", якому призначено бути головним засобом переселення втікачів-емігрантів через океан, буде дуже врочиста. На цьому кораблі приїде 30,000-ий імігрант, який дістав візу на основі закону РРА—1953. У порті в Ню Йорку цей корабель привітають представники уряду, іміграційних властей, а також представники восьми великих допомогових організацій, включно з нашим ЗУАДКомітетом, на яких лежить весь тягар переселення.

Варто підкреслити, що в числі імігрантів, дотепер переселених в рамах закону РРА—1953, є коло 20,000 родинних справ, а лише 5,000 справ справжніх утікачів. (Закон РРА—1953, хоч і називається „законом допомоги втікачам", призначив коло двадцяти тисяч віз для родинних справ в Італії, Греції і Данії. Ці справи вже полагоджені). В теперішній і майбутній акції переселення головна увага приділена буде втікачам емігрантам.

Наш переселенчий Комітет — ЗУАДК — веде сильну кампанію, щоб допомогти переселити якнайбільше число українців на основі нового закону. Зголошених на переселення є понад 5,000 осіб. Для половини з них ЗУАДК має вже ашуранси. 500 ашурансів є у підготові. Потрібно ще коло 1,000 ашурансів. В акції переселення мусить співдіяти вся наша громада. Всі, хто має американське громадянство, повинні допомогти у виготовленні ашурансів. Всі повинні також своїми пожертвами поповнити переселенчий фонд.

Акція переселення набирає розмаху, і її треба використати. Прибуття першого корабля з більшою кількістю імігрантів і офіційне привітання їх напевно ще більше спопуляризують справу переселення. Треба вірити, що нашому ЗУАДКомітетові вдасться виконати і це завдання і перевезти до ЗДА всіх тих українців, які бажають переселитись сюди з убогих країн Европи.

НОВИЙ МИТНИЙ ТАРИФ

Повернувшися з ювілейної сесії ОН у Сан Франсіско, президент Айзенгавер підписав щойно схвалений обома палатами Конгресу закон про продовження на три роки Акту Взаємної Торговельної Угоди. Підписання цього закону відбулося у приявності конґресових провідників обох партій, членів сенатської фінансової комісії і палатної комісії засобів та метод. Щоб поставити підписи на дев'ятьох примірниках закону, Президент ужив дев'ять пер. Вже сама ця церемонія підкреслює, що сталося щось важливе в економічно-тарифній історії Америки.

Самий текст Акту Взаємної Торговельної Угоди не має такого далекосяжного значення, як його постанови про можливість інших досягнень у майбутності, про які Президент висловився з такою самопевністю, наче б вони вже були довершені.

На ділі Президент осягнув тільки можливість сповнення обіцянки, даної виборцям під час передвиборчої кампанії, — що він постарається про зниження тарифу на імпортовані товари. За це він боровся від самого початку свого урядування. Законопроєкт про цю зміну був зголошений, як перший у теперішньому Конґресі, одначе проти нього почалася в Сенаті така завзята боротьба, що від первісного тексту залишилися тільки засади. А проте, Президент зустрів і цю перемогу з такою радістю, нібито це був великий осяг.

Після урочистого підписання Акту Президент заявив: „Продовження Акту Взаємної Торговельної Угоди є важливим милевим кроком у розвитку економічної політики нашої країни. Якщо прийде швидко схвалення членства З'єдинених Держав і їх участь у проєктованій Організації для Торговельної Кооперації, то він може значно спричинитися до економічного зросту і економічного добробуту в усьому світі. Таким чином він засадничо посилить оборону і здібність наших друзів закордоном і посуне вперед взаємну безпеку нас усіх".

Щоб зрозуміти, про що йде, треба пригадати, що на нарадах представників 35 вільних країн, які відбулися на початку поточного року в Женеві, ухвалено створити Організацію для Торговельної Співпраці, яка мала б наглядати над виконанням міжнародних умов, складених на підставі Акту Взаємної Торговельної Угоди, а за порозумінням державного департаменту й 33 інших країн у Женеві накреслено „Загальну Угоду в справі Тарифу й Торгівлі". Ця угода передбачає зниження митних тарифів і скасування різних перешкод у міжнародній торгівлі.

Голова президентської комісії, що підготовляла новий закон про продовження Акту Взаємної Торговельної Угоди, заявив негайно після підписання його Президентом, що цей новий закон „може дати кінцевий поштовх, потрібний до виміни валют в міжнародному обороті, так необхідної в закордонній економічній політиці". У звичайній мові це значить, що американська закордонна економічна політика від закінчення другої світової війни шукає способів для легкої виміни валюти однієї країни за валюту іншої.

Найважливіша постанова у відновленому Акті Взаємної Торговельної Угоди — це уповноваження Президента на три роки починати переговори з закордонними країнами про взаємне зменшення тарифу на п'ять відсотків кожного року аж до висоти 50 відсотків теперішнього тарифу, на деякі предмети в товарообміні. Перший рік для укладення умов про таке зниження кінчиться в червні 1956 р. Якщо до того часу не будуть укладені умови про зниження тарифу, то цей перший рік буде втрачений. Тому державний департамент обстоює на якнайскорішому скликанні міжнародної конференції в цій справі.

Усі ці постанови і передбачення мали б дуже рожеві вигляди на успіх, якби не постанови в новому Акті про можливі вийнятки. Одною з таких постанов є вставлена Сенатом клявзуля, згідно з якою різні підприємства можуть прохати Президента, щоб, з уваги на небезпеку конкуренції для їхніх виробів внаслідок імпорту з закордону, він не домовлявся з чужими підприємствами про зниження тарифу на їхні вироби. Це ніщо інше, як запевнення охоронної системи для деяких підприємств, які можуть мати вплив на Білий Дім при укладанні тарифних умов з чужими країнами.

Загальновідомо, що Демократична партія в засаді стоїть за „вільну торгівлю", тобто за вільний від мита товарообмін між Америкою й закордонними країнами. На ділі цілком вільний товарообмін неможливий, і тому за часів президента Франкліна Д. Рузвелта ухвалено засадничий закон, який давав Президентові право відновляти тарифні умови на підставі спостережень наукових дослідів. Теперішній закон — це продовження цієї засади, тільки на більш загальних підставах, бо він передбачає зниження торгівлі на п'ять відсотків кожного року.

Демократичні прихильники вільної торгівлі виявляють сумніви щодо успіху нового закону тому, що Америка має велетенські сільсько-господарські запаси, які могла б висилати в чужі країни взаміну за якісь інші продукти, одначе виринає питання, що робити з новим багатим урожаєм? Це питання сполучене з ґарантією вартости фармерських продуктів, і тому південні демократи, як власники великих земельних маєтків, пробуватимуть обмежити в практиці повновласті Президента, доки не вирішать між собою, що корисне, а що некорисне для них при можливому зниженні тарифу. Крім того, Бюро Оборонної Мобілізації має своїм обов'язком перевіряти наперед всякі проєкти, зголошені до Президента в справі наладнання тарифу, а це може зв'язати руки Президента в міжнародних переговорах про введення в життя нового Акту Взаємної Торговельної Угоди.

(С)

ГОСПОДАРСТВО І ПОЛІТИКА

Що політика залежна від економіки — про це ніхто не сперечається. Що більше, сьогодні не треба теж доказувати, що війни, які спричинюють найбільші політичні зміни, чи теж і революції, мають підложжям у великій мірі саме господарські проблеми.

Економіка найбільше зв'язана з політикою Англії й тому варто порушити одну справу, яка не лише тривожить Англію, але є важливою для всього світу.

Менчестер — це осередок промислової округи Англії, а Ланкешир — це назва цієї округи. Головний тут промисел — текстильний. Це тут, в цій окрузі зродилась індустріяльна революція. Це ця округа колись постачала половині нашої землі текстилії і була головною основою росту британської імперії.

Господарська сила дала підставу для зросту політичної сили. Сьогодні текстильна індустрія в Ланкешир в упадку. Причина? Вона не проста. Останні події — війна і політична ситуація після війни — вказують на ослаблення колись домінантної британської потуги. Імперія, яка виросла на господарській силі і яка здобула свою велич колоніяльною політикою, тепер у відвороті. Усамостійнення деяких колоній Великої Британії, спершу Канади, а недавно теж Індії — це теж і ознака цього упадку. Але справи політики і господарки йдуть упарі. Усамостійнені колонії й домінії усамостійнюються і під господарським оглядом. Тож і Індії, які були чи не найбільшим відборцем текстильної продукції Англії, перейшли на власну продукцію. Хоч і ця власна продукція далеко гірша, але вона мусить бути задовільна і вистачальна.

І тепер наслідок: припинення продукції текстиліів в Ланкешир, багато замкнених там фабрик, багато безробітних.

Що більше, бачимо на прикладі Англії, як свобідний промисел має змогу підбити колись домінантний ринок. Дешеві текстилії Індії не лише покрили запотребування власної країни, але здобули собі саме своєю дешевістю англійський ринок. Англія привозить тепер з Індії 130 мільйонів ярдів річно.

Загрозою для Англії є теж текстильний „серплєс" — надвишка З'єдинених Держав, яка буде кинена на світовий ринок, зрозуміла річ, по низькій конкуренційній ціні.

Індустрія найбільш індустріяльної частини індустріяльної Англії в упадку, і вона загрожує упадком політичного значення держави. Англійський економічний часопис „Економіст" пише, що це був великий успіх для Ланкешир започаткувати індустріяльну революцію, але це теж було невдачею цієї округи, що ця революція розійшлась по всій землі.

Округа, яка дала стільки для розвою індустрії в цілому світі, де народилась техніка, яка змінила історію нашої землі, тепер в упадку. Це вже не лише познака, але дійсність, свідомість якої носять у собі всі мешканці Англії.

Перед мешканцями Ланкешир нове завдання: перейти в іншу індустріяльну ділянку. Але це лише рятунок від економічної кризи. Самої господарської кризи, і разом з тим політичної кризи вже не врятувати. Упадок текстильної індустрії в Ланкешир — це ознака, що Англія зійшла ще один крок нижче із становища провідної сили у світі.

Т.

БОРОТЬБА ЗА НІМЕЦЬКУ АРМІЮ

Усі ті, що бачили кінець останньої війни в Европі, — однаково, втікачі від большевицької навали, що опинились в Німеччині, чи члени переможних американських збройних сил, що під командуванням теперішнього президента ЗДА брали участь в „хрестоносному поході" проти нацизму, — пам'ятають ще ті мільйони постатей у сіро-зеленавих німецьких уніформах, які, ґуртуючись у великих збірних пунктах, терпеливо ждали вирішення своєї долі. Дехто порівнював ті рештки наймогутнішої, що її колибудь оглядав світ, армії до юрмищ нуждарів, які з відмороженими ногами й носами верталися з-під Москви до Франції у 1812 році. Але таке порівняння шкутильгало. Всі переморожені й розбиті армії мають щось спільне. Однак, розвал німецької армії після прогри у другій світовій війні мав своєрідний вигляд. „Дика демобілізація" не мала ніяких познак паніки. Старшини й вояки не перли всіми можливими способами додому, як це, напр., було характеристичне для російської армії в 1917-му році, вояки якої були пострахом для своїх співгромадян, для населення власної держави. Німецькі вояки й старшини наче не вірили, що їх військова кар'єра скінчилась і що вони — вільні люди. Вони чекали, у глибокому переконанні, що їх „хтось" потребуватиме. Але їх ніхто не потребував — і в цьому була не тільки їхня власна, але й світова трагедія, бо той „хтось" пригадав собі щойно через п'ять років, що німецька армія є конечна для оборони Центральної і Західньої Европи, а тим самим і всього вільного світу, а щойно 23 жовтня минулого року підписано в Парижі договір про признання суверенности Німецькій Федеративній Республіці з її правом поставити 12 дивізій та інших з'єднань разом на пів мільйона вояків, і щойно 9-го травня цього року вивішено німецький прапор перед головною кватирою держав НАТО.

У понеділок цього тижня почалася насправді остання дія в боротьбі за створення нової німецької збройної сили. Перша ж ява цієї дії виявила такі самі парадоксальні деталі, яких було безліч впродовж цієї затяжної кількалітньої боротьби. Самі німці перестали бути ентузіястами збройної сили. Вони опановані лиш острахом, щоб „нова" армія не стала подібною до „старої". В дискусії на цю тему забирали й забирають слово як військовики, так і цивілісти. Члени західньо-німецького парляменту, і то не тільки соціял-демократи, а й члени коаліційних партій, найбільше побоюються, щоб відновлена німецька армія не стала „державою в державі", підпорядкованою лише старшинському корпусові, цілком незалежному від уряду й парляменту. Німецькі парляментаристи не задовольнилися запевненням першого післявоєнного західньо-німецького міністра військових справ (офіційно — оборони), що армія все одно залежна від парляменту, як законодатного тіла, що призначає щорічний військовий бюджет. У цьому пункті трудно не признати слушности німецьким парляментаристам, бо ж і за Гогенцолернів військовий бюджет був формально залежний від волі парляменту, а проте цивільна влада не мала ніякого впливу на справи армії, її духа і дійсне значення в державі. І тому тепер, щоб запобігти небезпеці відродження мілітаризму в особах „недемократичних" старшин, усі старшинські становища вищі від ранґи полковника має обсаджувати окремий комітет, призначений парляментом. Військовики мають зберегти всі права цивільних громадян (отже можуть бути й членами політичних партій?), а деякі парляментарні посли зайшли в своїх тенденціях „демократизації" нової армії так далеко, що пропонували навіть створити в армії окрему установу своєрідних „демократичних політруків", якими були б цивілісти. Інші, побоюючись, що надміру висока дисципліна може знову змеханізувати німецького вояка й позбавити його власної індивідуальности, були за тим, щоб вояків зобов'язувало здоровлення тільки своїх безпосередніх зверхників. А дехто вважав, що кінцеві слова у проєктованій воякській присязі „так допоможи нам Бог" — пахнуть клерикалізмом.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Вол. Дорошенко

В ГАЛИЧИНІ 50 РОКІВ ТОМУ

(3)

Взагалі дівчата в „добрих домах" були під суворим доглядом мамці, бабці, цьоці, щоб, не дай Боже, не звихнулися. Бувати з хлопцем на самоті вважали для добре вихованої дівчини непристойним, хіба що той хлопець був визнаним її нареченим. Мамуся й на хвилину цього не допускала. Нікуди дівчині самій не можна було піти без догляду старшої особи, своєї домашньої чи знайомої, так званої з-польська „цьотки пшизвоїтки". Але така опіка не раз давала протилежні наслідки. Галичани були переконані, що в Росії, отже й на Наддніпрянщині, панує мало не поголовно розпуста. Була це очевидна неправда, бо хоч у нас не було ніякого такого майже гаремного догляду, проте ніякої розпусти не було. Навпаки, до ловеласів ставилися дуже суворо. Подружня зрада [illegible] й навіть розводи були не частим явищем. То вже большевики попсували колишні добрі звичаї, ламаючи „буржуазні предразсудки".

Та з часом і в Галичині погляди змінилися й дівчата здобули волю й від того не попсулися. Багато причинилися до цього емансипаційні змагання й вища освіта. Десять років пізніше бачимо галицьких дівчат навіть у рядах Українських Січових Стрільців.

Наша хата

Але що ж нам робити? Не пригадую, хто порадив нам звернутися до Франка. Чи не ерупіст Скоропис, що мешкав у Франковій віллі. Мала там бути вільна кімната, в якій могли б поміститися наші слухачки. Франко дуже охоче згодився, але на це ніяк не хотіла пристати його дружина, що різко відмовила, не дуже то чемно озвавшися на адресу наших дівчат. Крім Марусі була ще Ольга Андрієвська, що приїхала з Чернігова. Ми всі оторопіли, почувши лайливі вислови Франчихи, бо нічого не знали про те, що вона не зовсім нормальна, а до того ще й заздрісна за Франка.

Не знаю вже де оселилася Андрієвська, а Дверницьку влаштувала Дарка з Настею в дівочій бурсі, де були вільні місця, бо дівчата виїхали зі Львова додому. А ми — хлопці — при помочі Левка оселилися майже поруч, на Курковій таки, навпроти маленької площинки, де стояв водограй. Там здавався „кавалерський покій" і ми його найняли. Меблів не було і ми за ними не побивалися, бо нам ходило тільки про нічліг, а весь день ми проводили в місті — на викладах та на оглядинах львівських пам'яток — минулих і новітніх.

Вся наша обстанова складалася з двох ліжок, що їх разом із сінниками роздобув нам каменичний сторож. Спали ми по двох на ліжку. Ні стола, ні стільців не було, хіба може табурет. Але, кажу, ми не дбали про комфорт, бо цілий день були поза хатою. Верталися пізно і, щоб не чекати, поки сторож відчинить нам браму, ми, звичайно, влазили до кімнати просто з вулиці, вмисно при відході не причиняючи щільно вікна. А що мешкали ми на партері, то такий вхід, чи краще сказати, „влаз", не справляв нам жадних труднощів. Треба було тільки одного підсадити, а він допоміг решті. Робили ми це не скупости ради, бо нам зовсім не залежало на ощадженню „шустки" (20 сотиків), яку платилося двірникові за відчинення брами, а просто не хотілося чекати, поки сторож збудиться і причалапає з своїх сутерин, де він мешкав. А втім, ми завжди не скуплячися, реванжувалися сторожеві за такі влази, при якійсь іншій нагоді. Довший час ми без жадної перешкоди діставалися до своєї кімнати згаданим вище способом, але вкінці це нам урвалося. Лихо хотіло, щоб на такому лаженні зловив нас нічний поліцай. — Це був вийнятковий випадок, бо звичайно в тому місці ми ніколи не бачили жадного поліціянта. Цілком природно, що був він тієї думки, що це закрадаються злодії, і притримав нас. Справа скінчилася для нас без ніяких наслідків, коли ми витолкували, хто ми й чому вживаємо не зовсім звичайного способу дістатися до свого мешкання. Але від того часу мусіли ми ходити законною дорогою.

А втім, зі сторожем — кажу — жили ми в добрій злагоді й не думали його шахрувати, віддячуючись йому при кожній нагоді. Жінка його прала нам білизну, а вранці давала каву, правда неособливу. Дивувалися ми не помалу, в якій малій і зліденній цюпці жив наш сторож із своєю сім'єю. Камениця була велика й кімнати мала чималі й високі, а сторожівка містилася в підвалі, куди нелегко було й дістатися стрімкими й довгими сходами.

Щоб покінчити з нашим мешканням, скажу ще, що в водограї, навпроти нього, дехто з хлопців улаштовував собі опівночі купіль.

Вулиця була тиха, мало освітлена, жадного руху. Тільки все в певному часі проходили мимо нашої хати австрійські старшини. Недалеко, на Театинській вул. були військові касарні й вони, мабуть, ходили туди на інспекцію. А поліцаїв, крім згаданого вище випадку, ми ніколи й не бачили, отже скупатися можна було без ризика. Згодом, коли я оселився у Львові настало, цей водограй уже не діяв, але тоді ще був чинний.

Харчування

Харчувалися ми в місті — в так званих „молочарнях", або в ресторанах, звичайно в „Нафтули" або по сусідству „Під трьома коронами", а то й на політехніці, де Товариство Політехніків — „Bratnia Pomoc" — провадила свою столівку — „мензу". Політехніка була тоді твердинею польського радикалізму й соціялізму. Її студенти, що здебільшого походили з так званої „Конґресівки", тобто російської займанщини, відзначалися своєю поступовістю. Багато з них належало до Польської Соціялістичної Партії — їх популярно називали „пепеесами" або „пепеесівцями". До українців ставилися вони без упередження. Жадного шовінізму тоді на Техніці, в протилежність до університету, де верховодили польські націонал-демократи з табору Грабського, так звані „вшехполяки", не було. То вже пізніше й Техніка підлягла польській шовіністичній заразі.

В „Братній Помочі" харчувалися й українські студенти, як техніки, так і університанти, а також ерупісти. Отже на обіді в мензі завжди можна було здибатися з своїми товаришами. Харч був смачний і недорогий. Ця менза своїми порядками та здоровою й недорогою стравою нагадувала мені подібну студентську столівку („Їдалку") в Києві.

Каварні й ресторани

Дуже до вподоби припали нам львівські каварні, де можна було випити гарну каву найрізніших ґатунків — „білу", „чорну", гніду, так зв. „капуцінер", і сорокату, — „морожену", почитати газети й посидіти за розмовою з своєю компанією. Таких каварень у Росії не було. Це явище суто-европейське. Постійні гості мали в каварнях і ресторанах свій окремий стіл, при якому засідали в означеному часі. Очевидно українці не становили вийнятку, збираючися щодня після обіду, десь коло 4-5 години в одній із каварень, де їх у тому часі завжди можна було побачити. Звичайно люди призначували побачення в цій порі своїм знайомим чи взагалі особам, що хотіли їх бачити й говорити в якійсь справі, бо на Заході таких ділових побачень по приватних мешканнях не призначувано.

М. Грушевського і його приятелів, передовсім Івана Франка й Вол Гнатюка, можна було стрінути в „Монопольці", тихій і привітній каварні на вул. Кароля Людвика десь коло 4-ої години пополудні, де вони мали свій стіл. Пізніше каварні „Монополь" не стало, а її місце зайняли „Віденка" (Віденська каварня), таки на Кароля Людвика, а згодом „Централка" на Галицькій площі.

Довідавшися від своїх нових знайомих, в котрій каварні бувають Грушевський і Франко, ми й собі заходили туди, щоб побачити цих великих мужів, але не відважувалися до них зближатися і вступати в розмову, а тільки здалека їм приглядалися.

АМЕРИКАНСЬКА ДЕКЛЯРАЦІЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

В уяві багатьох американців четверте липня — День Незалежности — пов'язаний із фаєрверками, веселими маївками, десь на селі, за містом, серед розваг цього літнього серед розваг цього літнього свята не слід забувати значення та важливости цього дня. Це — роковини урочистого підписання Декляраціі Незалежности 179 років тому.

Першого липня 1776 року британська фльота на чолі з генералом Гов приїхала до порту Ню Йорк. А в дев'ятдесяти милях від Ню Йорку, у Филаделфії, молодий Континентальний Конгрес зібрався в муніципальному будинку, щоб обмірковувати резолюцію Вірджінії, де говорилося, що „ці Об'єднані Колонії є і мають право бути вільними та незалежними стейтами". Прийняття цієї резолюції означало встановлення і оголошення акту Незалежности. Резолюцію було прийнято три дні пізніше.

Наприкінці дня більшість делегатів на чолі з полум'яним Джаном Адамсом з Массачузетс були за проголошення незалежности для тринадцятьох колоній Другого липня прибув посланець від Дж. Вашингтона із вісткою, що британці заатакували місто Ню Йорк. Це так вплинуло на решту делегатів, які до того часу ще вагались, що після цього всі приєдналися до більшости, і резолюцію було одноголосно прийнято всіма тринадцятьма колоніями.

„Другий день липня 1776 року", — писав Джан Адамс, що став згодом другим президентом Америки, — „буде колись найвизначнішим днем в історії З'єдинених Держав. Я... певен, що дальші покоління відзначатимуть цей день як велике свято".

Третього липня почались дебати про Декларацію Незалежности, написану Томасом Джефферсоном і призначену проголосити урядам усього світу, чому саме колонії оголошують свою незалежність. Четвертого липня відбулося голосування. Всі делегати, голосуючи здебільшого від колоній, а не індивідуально, одноголосно ехвалили Декларацію Незалежности.

Звичайно день четвертого липня вважається днем підписання Декларації. Але фактично ж тільки один Джан Ганкок, президент Континентального Конгресу, в цей день поставив свій підпис під Декларацією, щоб зробити її офіційним документом. І тільки 2 серпня решта 56 членів Конгресу підписали її, що „Одноодушну декларацію тринадцятьох З'єднинених Стейтів Америки". Уперше в цей день ця назва була вжита офіційно.

Перше записане в історію святкування дня Деклярації Незалежности відбулося 8-го липня 1776 року, у понеділок після її прийняття. У цей день мешканці Филаделфії зібралися на масовий мітинг у подвір'ї муніципалітету — тепер Площа Незалежности — щоб прослухати читання документу. По церквах дзвонили в дзвони, а військо влаштовувало паради.

Четвертого липня 1777 р., в перші роковини Деклярації, у Филаделфії відбулося офіційне святкування і тим покладено початок святкуванню цього дня по всіх стейтах і територіях З'єдинених Держав.

Деклярація Незалежности досі не втратила свого значення, як державний документ. Коли минулого року Найвищий Суд З'єдинених Держав виніс постанову про скасування сегрегації по американських школах, в основу цієї постанови були покладені слова параграфу 2 Деклярації:

„Ми визнаємо як незаперечну істину, що Бог створив всіх людей рівними і наділив їх усіх певними невід'ємними правами, як ось Життя, Свобода і Змагання до Щастя..."

Демократичний дух Деклярації глибоко увійшов у наше політичне думання: „Уряд має бути створений людьми і тільки від них може дістати владу". Уряд може бути слугою, але не господарем народу. Ми вибираємо наших законодавців, щоб вони висловлювали нашу волю, А як вони цього не роблять — наше право їх відкликати.

Ми святкуємо четверте липня, як день народження нашої Нації. Жадна держава не родилась у таких хвилюючих обставинах. Той самий дух незалежности і віра в ідеали свободи, висловлені в Деклярації Незалежности, підтримували молоду країну в перші роки її існування. Сьогодні Америка — велика і могутня держава, і всі, хто прагне свободи, звертається до неї за підтримкою і допомогою.

Загальна Рада

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОГО МАЛЯРСТВА В МОНТРЕАЛІ

В днях 4-19 червня відбулася в Монтреальськім Музеї Мистецтв у Канаді виставка українського модерного малярства. На цій виставці, зорганізованій Українським Осередком Культури і Освіти в Вінніпегу, взяло участь 20 мистців 51 творами. Можна було бачити там твори таких наших мистців: О. Архипенко, С. Борачок, О. Булавицький, П. Холодний, С. Гординський, О. Грищенко, Л. Гениш, Я. Крайківський, К. Кричевська, М. Кричевський, Г. Мазепа, П. Мегик, М. Моroз, М. С. Ольшанська, М. Осінчук, Р. Пачовський, В. Ласовський, В. Вайлянд, І. Кейван. Виставка була задумана як канадійсько-американська, але з невідомих причин наші канадійські мистці, крім трьох, участи на виставці не взяли, так, що її осередок творили праці Об'єднання мистців Українців в Америці — переважно з останньої мистецької виставки в нюйоркськім ЛМКлюбі.

Виставка пройшла із значним мистецьким і пропагандивним успіхом. Розташована в Галерії ХІІ-ій згаданого Музею, виставка користувалася увагою численних наших і, ще більше, канадійських глядачів. За свідченням очевидців, її оглянуло більше-українських відвідувачів ніж минулорічний великий показ українського мистецтва в Торонті. Однієї тільки неділі, 12-го червня оглянуло цу виставку близько 700 осіб. Виставка знайшла також живий відгомін у монтреальській англійській і французькій пресі. Отак „The Gazette" з 11-го червня в відділі „Мистецтво", назвала виставку „інтересною" та подала детальний опис головних експонатів і їх творців. Спеціально спиняється французька „Ля Прес" з 10 червня над творами Грищенка, а 17-го червня та сама газета дала довшу статтю пера Р. де Репентіні про виставку та її чільних представників. Критик відзначує факт, що приявність трьох творів Архипенка надає тій виставці престижу. Він детально описує всі три речі Архипенка, зіставляючи його „Торсо" з деякими творами чільного сучасного англійськ. скульптора Генрі Мура, але зазначує, що проблем руху, висуненних Архипенком в іншій його праці — „Групі", Г. Мур ніколи навіть не пробував шукати.

Малюнки Грищенка порівнює той критик до творів Бляменка і Гудріч Робертса та підкреслює розмах пензля нашого мистця. Але особливо захоплюється той критик малюнками Галини Мазепи, „трактованими з добрим розумінням лінійного ритму і зартости кожної барви, без дешевих ефектів". З інших мистців критик відзначає колористичну експресивність малюнків Люби Генуш з Монтреалю. Малюнки наших нео-візантиністів він називає „фольклористичними" та підкреслює їх строгу композицію й іконографічний геометризм і відзначує особливо „Композицію" Володимира Вайлянда.

Критик хвалить також каталог виставки за його „інтелігентний вступ" та водночас висловлює побажання, що добре було б зазначувати і „теперішню національність та вік кожного з мистців" (французи й канадійці розуміють під „національність" — державну приналежність. „Те, що вони всі українці, — пише він, не каже нам ще нічого про мистецькі вправи, яким вони можуть підпадати".

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радієм)

ВИСТАВКА В ЛУЦЬКУ

В Луцькому педагогічному інституті ім. Лесі Українки, — як подає „Правда", — відкрито виставку, присвячену революції 1905 року. На виставці виставлено експонати, що мають відображати революційні події на Волині, зокрема матеріяли про страйк робітників на Житинській цукроварні, загальний страйк залізничників на станції Сарни та ін. На виставці зібрана література та інший пропагандивний матеріял, який в сфальшованому вигляді представляє цей бурхливий період в історії Волині.

ЗБІРКА УКРАЇНСЬКИХ ПРИСЛІВ'ЇВ І ПРИКАЗОК

Видавництво Академії наук УССР випустило друком збірку „Українські народні прислів'я і приказки", підготовлену Інститутом мистецтвознавства, фольклору і етнографії під редакцією поета Максима Рильського. Перша частина збірки охоплює п'ять тисяч прислів'їв та приказок, а друга, під назвою „Українські радянські народні прислів'я та приказки", з відомим фальсифікатом, спрепарованим совєтськими „фольклористами" на взірець: „Якби не сонечко Сталін, то всі ми бідними стали б", або „Хто по-ударному працює, той ніколи не горює".

ВИПУСКНІ ІСПИТИ У ВИСОКИХ ШКОЛАХ

У високих школах України відбуваються випускні іспити. Як повідомляє „Радянська Україна", успішність студентів значно вища, як під час попередньої сесії. В Київському інженерно - будівельному інституті іспити переходять 1,850 студентів; 35 відсотків з них дістали відмінні оцінки і 57.5 відсотка — добрі. Цього року 137 високих шкіл України випускають понад 34 тисячі фахівців: інженерів металюргії, гірничої справи, хеміків, будівельників, механізаторів сільського господарства, агрономів та ін. Випускників розподілюють на працю державні комісії, незалежно від їх бажання, висилаючи до Казахстану, на Далекий Схід та ще інші окраїни Совєтського Союзу.

У ПАПЕРОВОМУ СЛІПОМУ КУТІ

Про партійних бюрократів, що розпаношилися по совєтських установах, читаємо в листі Я. Петренка до редакції „Радянської України" з 10 червня ц. р.:

„... До А. Грицика, завідувача Любарського відділу соціяльного забезпечення (Житомирщина) приходить старенька вчителька В. Бокитько. Своє трудове життя вона присвятила вихованню дітей, а тепер клопочеться про пенсію.

— Подана вами довідка з Миргородського відділу освіти не годиться, — каже т. Грицик. — У довідці написане, що видана вона „на підставі архівних документів", а слід було написати: „згідно з архівними документами".

Вчителька забирає документи і пише в Миргород, щоб надіслали іншу довідку.

— Довідка з Богуславського відділу освіти неправильно оформлена, — заявляє Грицик, коли вчителька приходить до нього вдруге.

Довелося В. Бокитько ще раз звернутися в Богуслав по довідку. Але поки її там наново оформлювали, Грицик вишукав неточність у повторній довідці, надісланій з Миргороду. Це змусило вчительку втретє писати до Миргородського відділу освіти.

Тоді дибки став завідувач відділу освіти т. Киричок:

— Переписувати довідку з примхи Бокитько (!?) не буду!

Не допомогло і втручання районового прокурора. Справа пенсії старенької вчительки й досі перебуває у паперовому сліпому куті. „Хто відповідатиме за цю бюрократичну тяганину?" — питає в листі до редакції учителька. Напевно не кремлівські вожді — винахідники совєтської бюрократії.

„КОРОТКІ СИГНАЛИ"

Так зветься рубрика в київській газеті „Радянська Україна", де вміщується маленькі скарги сірих совєтських людей на ті чи інші дрібні неполадки. Це, звичайно, скарги „дозволені", бо чогось поважнішого, напр., скарги на сатану совєтську владу жадна газета не вмістила б. Ось, що пише в числі з 12 червня ц. р. М. Колесник: „Ніде придбати окуляри в м. Єнакієво Сталінської області. Коли звертаєшся в якунебудь аптеку, чуєш одну відповідь: „Нема, заїшіться в чергу". Але і в черзі роками марно чекаєш виконання замовлення. Чому не відкриють у нашому місті магазин оптики?" А це лист до редакції Т. Шевченка. „Нудно й непривітно в пісочківському сільському клюбі, Лохвицького району, Полтавської области. Приміщення його тісне, двері з залі виходять просто на вулицю. Правління місцевого колгоспу „Комунар" не допомагає у впорядкуванні клюбу; не дбають про це й районні організації". І ще лист І. Донченка: „Ніякої масової роботи не провадить профспілка організація Людмилівської МТС на Миколаївщині. За довгі місяці після обрання нового складу робіткому, не скликали загальних зборів, щоб обговорити питання культурно - побутового обслуговування членів колективу".

ЮВІЛЕЙ НАЙСТАРШОГО ПРАЦІВНИКА МУЗЕЮ

Працівники Одеського краєзнавчого музею відзначили 45-річчя діяльности свого найстаршого працівника Сергія Володимировича Познякова. Це з юнацьких років С. Позняков почав вивчати життя птахів і тварин українського степу. Виготовлені ним експонати виставлені не тільки в Одеському, а й в Миколаївському, Херсонському та інших краєзнавчих музеях України і в багатьох навчальних закладах.

Короткі Вістки

● **У московських часописах** ведеться палка дискусія на тему шляхів розвитку совєтського мистецтва. Викликала її недавня стаття відомого українського мостця й фільмового режисера Олександра Довженка в „Літературній Газеті" про потребу „поширити творчі межі" совєтського митця, іншими словами, злагіднити офіційну цензуру. Московська „Правда", хоч не бере під сумнів щирости слів Довженка, перестерігає проти наслідування різних „ізмів", що ніби занечищують мистецтво.

● **Чарлз Болен**, амбасадор ЗДА в Москві, запросив до американської амбасади на свято з нагоди роковин американської незалежности — „4-го Липня" — цілий ряд совєтських достойників. Думають, що у зв'язку з заповідженою на липень конференцією „на вершинах" у Женеві — большевики масово приймуть запрошення.

З наших буднів

ІСТОРІЯ ПРО ПРАВДИВУ ЛЮБОВ

Ходження до американського кіна має цю погану сторінку, що, звичайно, треба дивитися на один добрий фільм і на другий — слабший.

Правда, іноді так щасливо зложиться, що ви зразу попадете на добрий, та густо-гасто треба перестраждати півтори години, поки діждетесь картини, яку хотіли бачити.

Так страждав і я одного разу на сенсаційно - пригодницько - любовному фільмі з казковою назвою „Перли Магараджі" та й ще з романтичним підтекстом: „True Story of the Great Love".

Моє щастя (і моєї сусідки), що ми попали вже на другу половину фільму і то в сильно драматичному моменті: як героя привели опричники до камери тортур і погинають в жахливий спосіб мучити... Розтягають його, бідолаху, на такому верстаті, що викрутує в'язи і кості... Чути, навіть, як ці кістки скриплять у суглобах, ніби корба колеса в криниці... Магараджа хоче витиснути з тортурованого якусь таємницю, хто вкрав його перли, чи щось подібне, але герой фільму виявляється справжнім героєм, затискає з болю зуби і крутить головою, що не скаже.

Так він страждав (і ми з ним) ще з-пів години, аж, нарешті, змилосердилася над ним (і над нами) дочка магараджі, що була, між іншим, тихо влюблена в героя (але він не любив її, невдячник!). Нігтю прокрадається в підземелля замку, розковує кайдани сторгурованому, випускає його на волю...

— Ну, той хлоп буде тепер інвалідом на все життя, — сказав я до сусідки.

Та режисер фільму ніби пожалів йому інвалідської ренти — вставив ще його в таку ситуацію: в хвилині, коли з героя впали кайдани, до камери тортур вривається з-десяток гайдуків, узброєних в шаблі та пістолі. Герой не має часу довго думати — першого з них дусить, вихопив шаблю з його руки і давай молотити решту харцизяків!..

Перескакуючи шаблю, мов веретенце, з правої руки до лівої і навпаки, герой перекопав за порядком усіх гайдуків, вискочив через вікно на осідланого коня, що гекав уже на нього та пігнався, як вітер — просто в обійми коханої, яку він страшенно любив і яка в тузі його вигікувала.

Моя сусідка сиділа, як загарована...

— Чусте! Прекрасне! — сказала, коли фільм скінчився.

— Так, кажу, тільки тому хлопцеві заслабо викручували руки, коли він так справно махав шаблюкою...

Сусідка глянула на мене багатомовним поглядом:

— Ні, його сильно мучили, але його любов була сильніша за всі тортури!

Я не перечив. Це була весна, і, між іншим, я тоді теж був прохи „впадений у любов".

Ікер.

ПОДЯКА

Дякую Всевишньому за Його ласку, що дарував життя моєму мужеві. Дякую п. д-р І. Макаревичеві за так хоч небезпечну, але удачну операцію.

Дякую нашому парохові, о. Професорові П. Мельничукові за направду батьківську опіку, відвідуючи в шпиталі мужа кожного дня та уділення Найсвятіших Тайн, молитви та Служби Божі.

Дякую також і іншим Впр. оо. Духовним, які правили в тому намірені Служби Божі. Дякую всім Приятелям за моральну і матеріяльну поміч та піддержку в часі хвороби мужа. Нехай Всевишній винагородить стократно.

ОЛЕКСАНДРА СЕНЮТА

БОРОТЬБА ЗА НІМЕЦЬКУ АРМІЮ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

З оцих кількох наведених прикладів видно, що в страху перед відродженням „старого духа" в новій німецькій армії є чимало патології, хворобливого перебільшування. Але, зрештою, треба признати слушність принципові, що нова німецька армія не може стати знаряддям одної верстви, яка дістає всесильний вплив на закордонну політику держави і штовхає її раз-у-раз у війни. Так було від часів Фрідриха ІІ, що його вважають творцем нової німецької збройної сили, дармащо він сам не запроваджував у війську ніяких особливих новин, крім загострення дисципліни і т. зв. вишкільного „дриллю". Від того часу німецька армія прославилась цілим рядом великих теоретиків і практиків, від Клявзевіца на переломі 18 і 19 ст. починаючи, старшого Мольтке, адм. Тірпіца, Шліффена перед першою світовою війною, через Секта, з часів відбудови німецької армії після першої світової війни, і до Гудеріяна, творця панцерних частин і т. зв. „панцерної тактики". Очевидно, коли цивільні партійці стануть теоретиками побудови армії, то це злє й неповажно. Але німці — нарід розумний і практичний, з великою масою недавніх військовиків, і вони не дозволять зробити з нової армії карикатуру. Здається, ніхто у світі не сумнівається, що нова німецька армія, як збройна сила, матиме знову першорядну бойову вартість.

Покищо відіслано той перший військовий законопроєкт до комісії, щоб обмежити його важність до кінця цього року й уточнити так, щоб він не подобав на „вексель in бланко", підписаний парляментом урядові Аденауера. До цього першого закону про рекрутацію перших 6,000 старшин і вояків має долучитись десяток дальших законів. Аденауер, який знає істоту російського большевизму й совєтської дипломатії, хоче в цьому пункті поставити Москву перед доконаний факт: хоче перевести перший закон ще перед Женевською конференцією голів урядів 4-х великодержав. Коли це станеться, то рушить з місця нова німецька військова машина, яка сильна за доконала в минулому, але від якої сподіваються добра в майбутньому.

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини.

● КНИЖКИ ●

ВИЙШЛИ З ДРУКУ:

1. Задесняський

„Що нам дав Хвильовий?",

Стор. 108, ціна $1.40

(Щоб дати узасаднену відповідь на поставлене питання, автор використав усі писання Хвильового, в тому й маловідомі а ще й невідомі західним українцям. У книзі знайдемо повний автентичний текст статті „Московські задрипанки" та багато вартих уваги цитат.)

2. Б-ський

Політичні ідеї творів М. Куліша,

Стор. 96, ціна $1.10

(Автор скупулятно переказує зміст та ілюструючі його численними цитатами, дає докладну аналізу політичних ідей пропагованих у таких творах засланого драматурга: „97", „Народній Малахій", „Мина Мазайло" і „Патетична соната".)

Замовлення і гроші слати на адресу:

M. & O. GIFT SHOP
6440 Michigan Avenue
Detroit 10, Mich.

Членство в Українському Народному Союзі — це ваш національний обов'язок і особистий інтерес! Вступайте в члени У. Н. Союзу!

САМ ОДИН НАВКОЛО СВІТУ

Джосеф Говкінс, 40-літній ізраїльський моряк, вибирається на своєму човні „Ламаргак" в подорож навколо світу. Випливає він з Ню Йорку і перша його зупинка буде в Гавані на острові Куба. Човен його вирядженнй модерним знаряддям, випродукуваним американськими фірмами, що для них Говкінс хоче робити рекляму по дорозі, щоб получити „бизнес" з присмністю.

„Небезпека з Кремлю для вільного світу не зменшилася"

Вашингтон. — Під час дискусії над законопроєктом про допомогу закордонові в сумі 3,285,8000,000 голова Комісії Закордонних Справ в Палаті Джеймс П. Ричардс остерігав конґресменів, що „небезпека з Кремлю для вільного світу зовсім не зменшилася", хоч Совєти виявляють нібито охоту співпрацювати з Заходом. Тому, на думку Ричардса, Конґрес мусить ухвалити продовжувати американську допомогу закордонові, яка вже тепер починає давати добрі овочі. Ричардс твердить, що кремлівські диктатори, побачивши зростання протикомуністичних настроїв у світі, вирішили вдатися до нових метод, щоб не допустити до катастрофи, яка їх чекає.

Президент далі збуває дотепами справу своєї кандидатури

Вашингтон. — На пресовій конференції журналісти просили президента Айзенгавера, щоб він виснив, як треба розуміти його натяки про кандидатуру на президента в 1956 році. Президент під час подорожі по Новій Англії, раз був натякнув, що він буде кандидувати, а пізніше говорив так, що він радо пішов би до приватного життя. Президент на це відповів, що люди не давали йому відпочивати, і тому він розказував їм дотепи про свою майбутню кандидатуру. Один журналіст пригадав президентові, що ті всі люди, які стояли в довгих шпалерах під час вітання його в Новій Англії, всі були за тим, щоб президент знову кандидував. На це президент дотепно відповів: „Так, це правда, але ми не знаємо, що думали дальші ряди тих шпалер."

Мічелл передбачає кінець сеґреґації

Нешвілл, Теннессі. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл, промовляючи в Інституті Расових Відносин при Фіск університеті, заявив, що „власний інтерес" південних стейтів вкінці приведе до ліквідації сеґреґації в промисловості. „Південь незабаром зрозуміє — сказав Мічелл, — що його промисловість не зможе значно розвиватися, без освічених і вишколених робітників негритянського походження". Тому у власному інтересі південні стейти мусять зліквідувати сеґреґацію у всіх ділянках життя. Комуністичний світ (СССР та Китай) мають більше робітних сил, а Захід мусить надолужити їх чисельну перевагу якістю свого робітництва. Тому ми не сміємо триматися жадної дискримінації: ні релігійної, ні расової, ні національної.

Листування Редакції

Спортовець з Клівленду. Ви правильно поінформовані. В часі сезону від лютого до травня справді мали щонайменше п'ять дописів оНо про спортове життя в Клівленді й виключно „технічні обставини" склались на те, що ми їх, на жаль, не використали. Діло в тому, що саме на той час припадає найгарячіший сезон громадської праці в поодиноких місцевостях і наша Редакція до тієї міри перевантажена дописами з громад, як теж і оголошеннями імпрез, що не має фізичної можливости використати всі матеріяли. Правда, в тому часі ми мали багато дописів і на спортові теми і це був виключно нещасливий припадок, що між невикористаними дописами опинились всі спортові дописи оНо, нашого дуже вартісного і високо ціненого постійного співробітника. Можемо Вас запевнити, що в будучності того роду недотягнення вже не повториться.

Повідомляємо, що ціна оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини оголошення) пересилати разом з текстом.

Адміністрація.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 17-мільйонового майна УНСоюзу.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

ТАРЗАН, ч. 3491. Обіймає охорону

В джунглях Тарзан зігнав докупи панічно перестрашених воїнів.

— Розійдіться і ховайтеся! — наказав він. — Вечері я вам покажу, як треба перемагати цих ворогів!

— Після того Тарзан скочив на дерево і крадькома вирушив в напрямі села.

Незабаром він пробирався до великого дерева, яке звисало над парканом.